

DĀNIJA JAUTĀ

Cik vērti tev ir atkritumi?

Katru gadu 5,4 miljoni Dānijas iedzīvotāju rada 14 miljonus tonnu atkritumu. Tas ir liels materiālu daudzums un arī vērtīgs resurss, kas palīdz apgādāt ilgtspējīgu izaugsmi. Galvenais uzdevums ir saskatīt atkritumu potenciālu un apstrādāt tos visefektīvākajā veidā.

Attieksme pret atkritumiem mainās. Lai gan visā pasaulē atkritumu daudzums aizvien pieaug, šobrīd atkritumi tiek uzlūkoti kā izmantojams resurss nevis kā vides apgrūtinājums. Aktīvākās valdības pieņem ilgtspējīgus atkritumu novēršanas, atkārtotas izmantošanas, pārstrādes un enerģijas radīšanas pārvaldības plānus ar mērķi maksimāli palielināt atkritumu vērtību un samazināt zaudējumus.

Efektivitātes palielināšana

Dānija ir centrālā valsts atkritumu pārvaldības uzlabošanā, un šobrīd tai ir būtiskas zināšanas, jo īpaši par atkritumu pārstrādi un enerģijas iegūšanu. Dāņu pieeja atkritumu apstrādei ir optimizēt resursu izmantošanu, ievērojot atkritumu hierarhiju, kur prioritāte ir pārstrādei, tad enerģijas ieguvei un tad uzglabāšanai pildizgāztuvē. Modelis ir izrādījies ļoti efektīvs, jo tikai 7% no Dānijā saražotajiem atkritumiem nonāk pildizgāztuvēs.

Šķirošana pēc avotiem ir galvenais Dānijas atkritumu pārvaldības elements. Papīra, kartona un stikla savākšanas sistēma ir guvusi plašu atzinību, un to izmanto gan iedzīvotāji, gan uzņēmumi.

Atkārtota lietošana un pārstrāde dažādās formās tiek veikta 67% no visiem atkritumiem, izmantojot tādas prakses kā pudeļu skalošana un izmantošana atkārtoti, bundžu un stikla pārkausēšana, lai ražotu jaunus produktus, kā arī atkritumu sadedzināšanas atlieku pārstrāde, izmantojot tās ceļu būvniecībā utt.

Enerģija veidojas, sadedzinot atkritumu paliekas dedzināšanas iekārtās, lai ģenerētu elektrību un siltumu rajona siltumapgādei. Patiesībā siltums, kas tiek radīts, sadedzinot atkritumus, veido aptuveni 20% no siltumapgādei izmantotā siltuma Dānijā. Izmeši, kas rodas, dedzinot atkritumus, lielākoties ir CO2 neitrāli, izņemot plastikāta dedzināšanu, kura pamatā ir fosili materiāli, un saskaņā ar Dānijas valdības plānu līdz 2020. gadam ir mērķis samazināt CO2 izmešu daudzumu par 30%.

„Zaļie nodokļi”

Dānijas atkritumu pārvaldības modelis apvieno administratīvos pasākumus, tostarp ES regulas un valsts likumus par atkritumiem, kā arī dažādus ekonomiskus pasākumus, piemēram, nodokļus un nodevas. Dānijā ir valsts nodoklis par atkritumiem, kas ir diferencēts, lai iedrošinātu veikt atkritumu pārstrādi un novēršanu. Par pildizgāztuvi nodoklis ir lielāks nekā par sadedzināšanu, bet par pārstrādi nodoklis vispār nav jāmaksā. Tā sauktais “zaļais nodoklis” tiek piemērots arī dažiem atkritumu veidiem, piemēram, iepakojumiem un plastikāta maisiņiem.

Izvairīšanās no atkritumiem

Dānija ir izveidojusi uzkrāšanas un atgriešanas sistēmas virknei iepakojumu veidu, tostarp alus un karbonizēto dzērienu iepakojumus, lai iedrošinātu nodot tos atkārtotai lietošanai vai pārstrādei nevis tos sadedzināt vai nodot pildizgāztuvē.

Lielākā daļa alus un bezalkoholisko dzērienu tiek pārdoti atkārtoti lietotās pudelēs. Tā Dānija katru gadu izvairās no aptuveni 390 000 tonnu atkritumu apstrādes.

PIEMĒRS

Uzņēmums „Vestforbrænding” apkalpo katru sesto dāni

„Vestforbrænding” ir Dānijas lielākais starppašvaldību atkritumu apstrādes uzņēmums. Tas atrodas Kopenhāgenā un apkalpo 10 pašvaldības, 60 000 uzņēmumu un 875 000 cilvēku - sesto daļu Dānijas iedzīvotāju.

„Vestforbrænding” veic visa veida atkritumu apstrādi: pārstrādi, dedzināšanu, pildizgāztuves, kā arī bīstamo atkritumu šķirošanu un apstrādi.

Pārstrāde

Atkritumu pārstrāde ir „Vestforbrænding” prioritāte, un pārstrādei savāktu materiālu daudzums aizvien pieaug. Avižu, reklāmu, žurnālu, stikla un pudeļu savākšanai ir izlikti vairāk nekā 2 500 konteineri.

Lielākajai daļai pašvaldību, kas apkalpo „Vestforbrænding”, ir savi pārstrādes centri. Šie pārstrādes centri ir ļoti populāri, tos katru gadu apmeklē vairāk nekā divi miljoni cilvēku. Iedzīvotāji savus atkritumus var izmest bez maksas, ja vien tie tiek sašķiroti pēc attiecīgajām kategorijām pārstrādei, dedzināšanai vai pildizgāztuvēm.

Lielākā pārstrādājamā kategorija ir dārza atkritumi. „Vestforbrænding” izmanto īpašus kompostēšanas centrus, kur dārza atkritumi tiek sasmalcināti un saspiesti, lai tos varētu kompostēt optimālākajos apstākļos. Līdzīgi pārstrādei tiek sagatavoti arī citi atkritumi. Kopumā atkritumi tiek šķiroti vairāk nekā 25 kategorijās, no kurām lielākā daļa tiek pārstrādāta.

Pildizgāztuves

Mazākā atkritumu daļa, kas nav piemērota ne pārstrādei, ne dedzināšanai, tiek uzkrāta pildizgāztuvē Kopenhāgenas dienvidos.

Dedzināšana

Mājsaimniecību vai uzņēmējdarbību atkritumus, kas nav ne pārstrādājami, ne uzkrājami pildizgāztuvēs, „Vestforbrænding” sadedzina, radot elektrību un siltumu apkurei.

Dedzināšanas temperatūra sasniedz aptuveni 1000° C, un šis karstums tiek izmantots, lai radītu tvaiku, ko izmanto turbīnas darbināšanai, kura savukārt ģenerē pietiekami daudz enerģijas, lai apmierinātu vidēji 80 000 māju vajadzības. Lielākā daļa šī tvaika iet caur siltummaiņu, kur tas piegādā pietiekami daudz enerģijas, lai apsildītu aptuveni 75 000 māju.

Pa šiem gadiem „Vestforbrænding” ir ievērojami paplašinājis savu apkures tīklu par labu klientiem, „Vestforbrænding” un sabiedrībai, jo šis apkures veids aizvieto CO2 izmešus intensīvi veidojošos enerģijas avotus, piemēram, naftu un dabasgāzi. „Vestforbrænding” atbilst Dānijas valsts atkritumu pārvaldības plāna prasībām, šķirot atkritumus pēc kategorijām, un tas turpina censties, lai palielinātu atkritumu pārvaldības efektivitāti, kas sniegtu labumu dabai.

Dūmvada gāzes apstrāde ir tik efektīva, ka „Vestforbrænding” darbojas, nepārsniedzot vides vērtību robežas.

Katru nedēļu rūpnīcā ierodas aptuveni 2 000 atkritumu savākšanas mašīnu, kur tās tiek nosvērtas un tad iztukšošanas atkritumu tvertnē.